

5.3.3 OS 3: KVALITA ŽIVOTA VO VIDIECKYCH OBLASTIACH A DIVERZIFIKÁCIA VIDIECKEHO HOSPODÁRSTVA

PRIORITA: VYTŮVÁRANIE PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ NA VIDIEKU

5.3.3.1. OPATRENIE: DIVERZIFIKÁCIA SMEROM K NEPOĽNOHOSPODÁRSKYM ČINNOSTIAM

Kód opatrenia:

311- Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam

Právny základ:

- články 52 (a) (i) a 53 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005
- článok 35 a bod 5.3.3.1.1. prílohy II nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006

Odôvodnenie podpory:

Analýza SWOT v silných stránkach zdôrazňuje existenciu hustej a relatívne stabilnej štruktúry osídlenia, ktorá pomáha udržať silnú spoločenskú štruktúru a bohatú kultúru vo vidieckych oblastiach Slovenska, ďalej vysoký rekreačný a turistický potenciál vidieckej krajiny, tradície remeselnej výroby s použitím tradičných materiálov a dostupnosť voľnej menej kvalifikovanej pracovnej sily. V slabých stránkach je tu však aj náznak toho, že tieto klady sú ohrozené, pretože vidiecke obyvateľstvo, predovšetkým mladí, sa začali sťahovať do väčších miest. Jedným z hlavných dôvodov je, že pracovné príležitosti, mzdy a pracovné podmienky sú vo vidieckych oblastiach horšie. Toto je zas dôsledkom vidieckej závislosti na nízkych príjmoch a upadajúcom agrosektore, pričom nové produktívne investície majú tendenciu plynúť viac do okolia veľkých miest. Je tu reálne nebezpečenstvo, že by mohlo dôjsť k rýchlemu vyľudneniu všetkých vidieckych oblastí, ak sa táto situácia zdvojenej ekonomiky nebude riešiť.

Od roku 1989 počet pracovníkov v rezorte pôdohospodárstva neustále klesá. V roku 2003 pracovalo v poľnohospodárstve už len 99 400 zamestnancov čo predstavuje zníženie stavu od začiatku transformácie o 71,7%. Priemerná mesačná mzda v poľnohospodárstve v roku 2003 predstavovala 10 958,- Sk (71,8% priemeru SR). V roku 2003 celkový medziročný úbytok zamestnancov dosiahol 11,6% a bol vyšší oproti predchádzajúcemu roku o 3,6 percentuálneho bodu. Pokles počtu zamestnancov charakterizuje pokles podielu robotníkov na celkovom počte zamestnancov zo 79,1% na 78,6% a podielu žien z 31,1% na 30,9%.

Nezamestnanosť v SR k 31.12.2003 predstavuje 17,4% z obyvateľstva v produktívnom veku. Nezamestnanosť v 36 vybraných, prevažne vidieckych okresoch, je vyššia ako celoštátny priemer a v priemere dosahuje 23%.

Diverzifikácia vidieckej ekonomiky je preto kľúčovým cieľom na zachovanie a zlepšenie rovnováhy pracovných príležitostí a spoločenských podmienok vidieckeho obyvateľstva. Ak sa podarí začleniť vidiecke spoločenstvá do širšej ekonomiky bez rušivých geografických presunov, potom bude možné dosiahnuť ústredný cieľ rozvoja vidieka.

Príležitosťou realizácie tohto opatrenia je znižovanie závislosti vidieckeho obyvateľstva na poľnohospodárskej prvovýrobe, rozvoj podnikateľských aktivít na vidieku a tým vytváranie nových pracovných príležitostí. Ohrozením sa javí nízka mobilita pracovnej sily, nízky investičný kapitál a vysoké % vidieckeho obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Potreba podpory danej oblasti vyplýva i zo skúseností s implementáciou predvstupového nástroja SAPARD, Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

2004 – 2006 a Plánu rozvoja vidieka SR 2004 – 2006. V rámci Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 finančný plán verejných zdrojov pre opatrenie „Diverzifikácia poľnohospodárskych činností“ v ciele 1 na roky 2004 – 2006 predstavuje 21,22 mil. €. K 31.12.2006 bolo predložených 122 projektov v celkovej výške požiadaviek na verejné zdroje 28,55 mil. € a schválených bolo 91 projektov v celkovej výške podpory z verejných zdrojov 20,28 mil. €. V rámci Plánu rozvoja vidieka SR finančný plán verejných zdrojov pre dané opatrenie v ciele 2 na roky 2004 – 2006 predstavuje 80 tis. €. K 31.12.2006 bol predložený a aj schválený jeden projekt vo výške požiadaviek na verejné zdroje 80 tis. €.

Ciele opatrenia:

Cieľom tohto opatrenia je podporiť rozvoj nových a existujúcich foriem podnikania, ktoré využijú tieto možnosti a poskytnú alternatívu k zamestnaniu v poľnohospodárstve a tým prispieť k vyrovnanému vidieckemu a regionálnemu rozvoju.

Potreba rozvoja vyplýva z dlhodobého a trvalého poklesu agrárnej a vidieckej zamestnanosti a záujmu o danú podporu medzi poľnohospodárskymi subjektmi v rámci programu SAPARD a Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 – 2006 (údaje v časti Odôvodnenie podpory).

Rozvoj alternatívnych ekonomických činností pomôže stabilizovať zamestnanosť a zlepšiť príjem poľnohospodárov bez toho, aby zvýšili svoju produkciu primárnych potravín. Ciele tohto podopatrenia preto nekonkurujú cieľom opatrenia „Modernizácia poľnohospodárskych podnikov“. Opatrenie je svojimi cieľmi prepojené s opatreniami Obnova a rozvoj obcí a verejných služieb, Infraštruktúra súvisiaca s rozvojom a prispôbovaním poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, Vzdelávanie a informovanie, Získavanie zručností, ožiovovanie a vykonávanie a prístupom Leader.

Hlavný cieľ:

- diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj nepoľnohospodárskych aktivít (vstupy a výstupy nezahrnuté do prílohy č.1 Zmluvy o založení ES) a zvyšovanie vidieckej zamestnanosti.

Špecifické ciele:

- Zvýšiť alternatívne zdroje príjmov,
- Vytvoriť nové pracovné miesta,
- Udržať už existujúce pracovné miesta,
- Zvýšiť rekreačné kapacity na vidieku,
- Zlepšiť úroveň poskytovaných služieb,
- Podporiť zriaďovanie doplnkových výrob nepoľnohospodárskeho charakteru.

Rozsah a činnosti:

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných a ubytovacích zariadení - stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane pripojenia na internet,
- rekonštrukcia existujúcich poľnohospodárskych objektov (ktoré stratili svoj pôvodný účel) na agroturistické objekty – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane pripojenia na internet,

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia výrobných a predajných objektov (pri rekonštrukcii a modernizácii vrátane technológií) a nákup strojov, technológií a zariadení pre:
 - doplnkovú výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane pripojenia na internet.
 - výrobu a spracovanie tradičných materiálov a výrobkov (napr. tkanie ľanového plátna a následná výroba národných (ľudových) krojov, farbenie kožušín/koží, výroba kožuchovej atď.) – stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane pripojenia na internet.Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia predajných miest znamená založenie a prevádzkovanie malých predajných miest umiestnených priamo na farmách alebo miestach dostupných pre návštevníkov regiónu, kde prijímateľ pomoci bude môcť predávať svoje výrobky vyrobené v rámci tohto opatrenia, ktoré musia byť nepoľnohospodárskej povahy (napr. ľudovo-umelecké výrobky: vyrezávané drevené črpadlá, národné ľudové kroje, kožuchy, keramika).
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia agroturistických zariadení vrátane hygienických, ekologických a rekondičných objektov slúžiacich na rozvoj turistických činností - stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia, zariadenia a technológií vrátane pripojenia na internet,
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia areálov vytvárajúcich podmienky na rozvoj rekreačných a relaxačných činností (turistické chodníky, jazdectvo, rybárstvo, poľovníctvo, pltníctvo, cykloturistika, vodné športy, zimné športy a pod.) - stavebné investície, investície do vybavenia, strojov a technológií vrátane pripojenia na internet.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ):

Právnické osoby, fyzické osoby a skupiny fyzických a právnických osôb podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 %.

Hlavné oblasti diverzifikácie:

- investície do rekreačných a ubytovacích zariadení,
- rekonštrukcia poľnohospodárskych objektov na agroturistické objekty,
- investície do výrobných a predajných objektov pre výrobu nepoľnohospodárskeho charakteru,
- investície do areálov slúžiacich pre rozvoj rekreačných a relaxačných činností.

Výška podpory:

Maximálna výška podpory z celkových oprávnených nákladov:

- **50%** (37,5% EÚ, 12,5% SR) pre oblasti cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50% predstavujú vlastné zdroje.
- **30%** (15% z EÚ, 15% SR) pre ostatné oblasti, pričom minimálne 70% predstavujú vlastné zdroje.

Výška oprávnených nákladov na jeden projekt: min. 12 500 €, max. 1,5 mil. €.

Druh podpory:

Druh pomoci: nenávratný finančný príspevok
 Spôsob financovania: podielové financovanie
 Typ investície: zisková

Demarkačné línie a kritéria s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ:

Neprekryvanie podpory z fondov EAFRD a ERDF (Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast) je zabezpečené rôznou výškou podielu tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch.

Súlad s pravidlami o štátnej pomoci:

Opatrenie je v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 70/2001 o použití článkov 87 a 88 zmluvy ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007-2013
Výstup	Počet prijímateľov podpory	335
	Celkový objem investícií	250,72 mil. €
Výsledok	Zvýšenie nepoľnohospodárskej pridanej hodnoty v podporených podnikoch	107,6 mil. €
	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	500
Dosah	Čistá pridaná hodnota vyjadrená v parite kúpnej sily	
	Vytvorené pracovné miesta na plný úväzok	350

5.3.3.2. OPATRENIE: PODPORA ČINNOSTÍ V OBLASTI VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU**Kód opatrenia:**

313 Podpora činností v oblasti cestovného ruchu.

Právny základ:

- články 52 (a) (iii) a 55 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005
- bod 5.3.3.1.3. prílohy II nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006.

Odôvodnenie podpory:

Analýza SWOT sociálnej situácie na Slovensku poukazuje v silných stránkach na vysoký rekreačný a turistický potenciál vidieckej krajiny, existenciu kultúrno-historických pamiatok, existenciu profesijných a záujmových združení a dostupnosť voľnej pracovnej sily. V slabých stránkach zdôrazňuje nedostatok pracovných príležitostí na vidieku, migráciu obyvateľstva (hlavne mladých) z vidieka do priemyselných centier a nevyužitie materiálnej základne vo vlastníctve súkromných osôb pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. V príležitostiach je uvedená podpora rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky a vytváranie nových pracovných príležitostí. Ohrozenia uvádzajú nízky investičný potenciál, vysoké % vidieckeho obyvateľstva v poproduktívnom veku a nízka mobilita pracovnej sily.

Nakoľko nezamestnanosť v SR k 31.12.2003 predstavuje 17,4% z obyvateľstva v produktívnom veku a nezamestnanosť v 36 vybraných, prevažne vidieckych okresoch je vyššia ako celoštátny priemer (23%), podpora činností v oblasti cestovného ruchu sa javí ako dôležitý faktor vytvárania nových pracovných príležitostí, znižovania nezamestnanosti a tým stabilizovania obyvateľstva vo vidieckom priestore. Zvýšenie počtu návštevníkov v regióne sa prejaví i na rozvoji ďalších odvetví vidieckej ekonomiky.

Vláda Slovenskej republiky schválila svojim uznesením č. 923/2005 Koncepciu rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky, v ktorej je deklarovaná nevyhnutnosť venovania pozornosti cestovnému ruchu ako faktoru hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov s ohľadom na vytváranie pracovných príležitostí, a zdrojov príjmov ako obyvateľstva tak miestnych rozpočtov.

Vidiecky cestovný ruch na Slovensku sa stáva relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach. Možno ho definovať ako využívanie voľného času na vidieku rôznymi rekreačnými činnosťami s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch alebo účelových ubytovacích zariadeniach postavených v tomto prostredí. Slovensko má mimoriadne dobré podmienky pre vidiecky cestovný ruch keď horské a podhorské oblasti zaberajú vyše 2 mil. hektárov. Vidiecky charakter má 80% slovenského územia a žije na ňom 48% obyvateľstva, čím sa radíme na 4. miesto spomedzi 25 štátov EÚ (po Grécku, Slovinsku a Rakúsku). Z vyše 2 900 slovenských osád, dedín a miest je až 2 500 situovaných v atraktívnych prírodných vidieckych oblastiach. To znamená, že na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu sa hodí ktorýkoľvek región Slovenska, teda aj taký, ktorý zápasí s vysokou mierou nezamestnanosti.

Prínos rozvoja cestovného ruchu možno vymedziť z viacerých hľadísk:

- umožňuje využiť a zhodnotiť danosti vidieckeho prostredia a to pri pomerne nízkej finančnej náročnosti,
- vytvára nové pracovné príležitosti,
- stabilizuje obyvateľstvo vo vidieckom priestore, odbúrava zbytočne vysokú každodennú mobilitu za prácou vo väčších sídlach a mestách,

- vytvára podmienky pre zachovanie tradičného osídlenia vidieka,
- umožňuje po úprave využívať jestvujúcu materiálnu základňu vo vlastníctve súkromných osôb,
- umožňuje speňaženie vlastných produktov na stravovanie a pohostenie návštevníkov,
- napomáha obnove a rozvoju obce formou získania finančných prostriedkov z príjmu zo služieb cestovného ruchu,
- má pozitívny vplyv na regionálny rozvoj, platobnú bilanciu a rozvoj cestovného ruchu na Slovensku.

Vidieky cestovný ruch v rámci návštevy SR v roku 2003 uprednostnilo v priemere 3% zahraničných návštevníkov. V štruktúre ubytovacích zariadení cestovného ruchu v SR predstavovalo v roku 2003 ubytovanie na súkromí 16,9%.

Diverzifikácia vidieckej ekonomiky je preto kľúčovým cieľom na zachovanie a zlepšenie rovnováhy pracovných príležitostí a spoločenských podmienok vidieckeho obyvateľstva. Ak sa podarí začleniť vidiecke spoločenstvá do širšej ekonomiky bez rušivých geografických presunov, potom bude možné dosiahnuť ústredný cieľ rozvoja vidieka.

Cieľom tohto opatrenia je podporiť rozvoj nízkokapacitného ubytovania na vidieku a marketing služieb cestovného ruchu.

Dôležitou oblasťou pri využívaní objektov v rámci cestovného ruchu je ich náležitá propagácia a vytvorenie internetových rezervačných systémov, ktoré zabezpečia ich lepšiu využiteľnosť, zvýšenie návštevníkov danej oblasti a tým vytvorenie dodatočných príjmov a stabilizáciu obyvateľstva vo vidieckom priestore.

Predmetné opatrenie nebolo v skrátenom programovacom období 2004 – 2006 implementované prostredníctvom Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka ale v rámci Operačného programu Priemysel a služby. Celkove v rámci opatrenia „Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu“ bolo k 30.6.2006 predložených 336 projektov v objeme požiadaviek na verejné zdroje 233,5 mil. €. Alokácia finančných prostriedkov na roky 2004 – 2006 predstavovala 54,24 mil. €. K 30.6.2006 bolo schválených 40 projektov v celkovej výške podpory z verejných zdrojov 34,29 mil. €.

Ciele opatrenia:

Hlavný cieľ:

- diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj nepoľnohospodárskych aktivít a zvyšovanie vidieckej zamestnanosti.

Špecifické ciele:

- Zvýšiť zdroje príjmov vidieckeho obyvateľstva,
- Vytvoriť nové pracovné miesta,
- Udržať už existujúce pracovné miesta,
- Zvýšiť rekreačné kapacity na vidieku,
- Zlepšiť úroveň poskytovaných služieb,
- Vytvoriť nové možnosti trávenia voľného času v prírode v spojení s aktívnym odpočinkom,
- Zvýšiť informovanosť širokej verejnosti o možnostiach pobytu v zariadeniach vidieckeho cestovného ruchu.

Rozvoj cestovného ruchu je dôležitý z hľadiska udržania osídlenia na vidieku, vytvárania pracovných príležitostí v malých vidieckych sídlach a prílevu návštevníkov vidieka, ktorí môžu pozitívne ovplyvniť i rozvoj ďalších oblastí vidieckej ekonomiky.

Rozsah a činnosti:

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

Časť A:

1. rekonštrukcia a modernizácia nízkokapacitných ubytovacích zariadení - stavebné investície, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane pripojenia na internet,
2. prestavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane pripojenia na internet,
3. prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízkokapacitné ubytovacie zariadenia, investície do vnútorného vybavenia a zariadenia vrátane pripojenia na internet,
4. výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kempingového ubytovania vrátane oplotenia, osvetlenia a sociálnych zariadení,

Časť B:

1. marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu a rozvoja regiónu.

Opis typu operácií zahrnutých v článku 55 nariadenia 1698/2005:

V časti A. budú podporované investičné akcie zamerané na rekonštrukciu a modernizáciu nízkokapacitných ubytovacích zariadení, prestavbu a prístavbu časti rodinných domov na nízkokapacitné ubytovanie a kempingové ubytovanie.

V časti B. pôjde o akcie zamerané na marketing cestovného ruchu a rozvoja regiónu.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ) pre časť A.:

Fyzické osoby oprávnené na podnikanie v oblasti cestovného ruchu. V prípade žiadateľov podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva ich podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch musí byť nižší ako 30%.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ) pre časť B.:

Právnické osoby združujúce subjekty pôsobiace v oblasti vidieckeho cestovného ruchu.

Výška podpory pre časť A.:

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených nákladov:

- **50%** (37,5% EÚ, 12,5% SR) v oblastiach cieľa Konvergencia, pričom minimálne 50% predstavujú vlastné zdroje;
- **30%** (15% z EÚ, 15% SR) v ostatných oblastiach, pričom minimálne 70% predstavujú vlastné zdroje.

Výška oprávnených nákladov na jeden projekt: min. 2 600 €, max. 200 000 €.

Z celkového objemu plánovaných finančných prostriedkov na toto opatrenie je pre časť A. vyčlenených 95%.

Výška podpory pre časť B.:

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených nákladov:

- **100%** (75% EÚ, 25% SR) v oblastiach cieľa Konvergencia.
- **100%** (50% EÚ, 50% SR) v ostatných oblastiach

Výška oprávnených nákladov na jeden projekt: min. 1 500 €, max. 80 000 €.

Z celkového objemu plánovaných finančných prostriedkov na toto opatrenie je pre časť B. vyčlenených 5%.

Druh podpory pre časť A.:

Druh pomoci:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	podielové financovanie
Typ investície:	zisková

Druh podpory pre časť B.:

Druh pomoci:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Demarkačné línie a kritéria s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ:

Lôžkovou kapacitou (EAFRD do 10 lôžok, ERDF – Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast - nad 10 lôžok) a rôznym typom prijímateľa podpory (EAFRD súkromný sektor, ERDF – Regionálny operačný program - verejný sektor) je zabezpečené, že podpora z fondov EAFRD a ERDF na vidiecky cestovný ruch sa nebude prekrývať.

Neprekrývanie podpory tohto opatrenia s opatrením Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam je zabezpečené rozdielnou výškou podielu tržieb z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách.

Súlad s pravidlami o štátnej pomoci:

Opatrenie v časti A. je v súlade s nariadením Komisie č. 1998/2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES pri pomoci de minimis.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007-2013
Výstup	Počet podporených nových turistických činností	705
	Celkový objem investícií	74,22 mil. €
Výsledok	Prírastok turistických návštevníkov	313 100
	Hrubý počet vytvorených pracovných miest	250
Dosah	Čistá pridaná hodnota vyjadrená v parite kúpnej sily	
	Vytvorené pracovné miesta na plný úväzok	125

PRIORITA: PODPORA VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT**5.3.3.3. VZDELÁVANIE A INFORMOVANIE****Kód opatrenia:**

331 Odborné vzdelávanie a informovanie hospodárskych subjektov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3.

Právny základ:

- článok 52 c) a článok 58 nariadenia (ES) č. 1698/2005;
- bod 5.3.3.3. prílohy II nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006.

Odôvodnenie podpory:

Rozvoj životaschopného vidieka a vidieckej zamestnanosti závisí od naštartovania ľudského potenciálu, rýchlejšieho a dokonalejšieho prístupu k aktuálnym informáciám, a doplnenia si kvalifikácií a vzdelania obyvateľstva. Pretrvávajúcou prekážkou rastu a rozvoja je, pre niektoré vidiecke lokality, zabezpečenie dostatočne vzdelanej, kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá bude schopná pracovať s novými technológiami, metódami a poznatkami vedy, informáciami o najnovších trendoch v relevantných odboroch a vývoji na trhoch. Disparity v rozložení populácie s vysokoškolským vzdelaním a všeobecne nižšia úroveň kvalifikácie vidieckych pracovníkov sú výrazným limitom v podpore podnikania vo vidieckych regiónoch. To, že kvalitný ľudský potenciál (populačne, vzdelanostne) je ešte stále sústredený najmä vo väčších mestách, brzdí naštartovanie rozvojových trendov na vidieku, čo vytvára značne odlišné východiskové podmienky i rozvojové predpoklady vidieka a mesta.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo podstatnou mierou prispieva k udržiavaniu funkčnej vidieckej infraštruktúry a osídlenia. Disponuje však nepostačujúcimi materiálnymi a ľudskými zdrojmi pre počiatkové investície do diverzifikácie ekonomických aktivít na vidieku, rozvoja podnikania v oblasti služieb, remeselnej výroby, obchodu a vidieckeho cestovného ruchu. Pôdohospodárstvo je spolutvorcom prostredia pre rekreáciu vidieckeho aj mestského obyvateľstva, ktoré využíva odvetvie komerčného cestovného ruchu vo vidieckom priestore.

Tradičná miestna ľudová kultúra Slovenska je odrazom materiálnych a duchovných stránok vidieckeho pôvodne roľníckeho života. Národná identita bola na Slovensku dlho spätá s roľníctvom a hospodárením na pôde. Táto väzba národnej identity na pôdu a jej obhospodarovanie pretrváva v duchovných hodnotách, ktoré chceme zachovať a ďalej rozvíjať.

Strategickým záujmom Slovenska je udržať a rozvíjať verejnoprospešné funkcie lesov. Vytváranie zdravého životného prostredia znamená posilnenie rekreačnej a liečebnej funkcie lesov vytvorením podmienok pre regeneráciu fyzických a duševných síl, čo však nie je možné bez ozdravenia životného prostredia. Lesy tu zohrávajú rozhodujúcu úlohu ako prostriedok na eliminovanie očakávaných nepriaznivých klimatických zmien.

Zvyšovanie ekonomickej efektívnosti lesov optimálnym využívaním ich produkčných schopností je významným prvkom ekonomického a sociálneho rozvoja regiónov. Lesy a lesníctva jednoznačne ovplyvňujú kvalitu života, environmentálne, sociálne a kultúrne aspekty vidieckej krajiny.

SWOT analýza uvádza medzi slabými stránkami aj málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a manažmentu pre plánovanie rozvoja zdola nahor. Silnou stránkou, ktorá sa dá využiť pri

napĺňaní cieľov stratégie je rozvinutý vzdelávací systém (sieť základných a stredných škôl, formy ďalšieho vzdelávania). Pre vidiek sa otvárajú príležitosti k získaniu vyššej kvalifikácie a vzdelanostnej úrovne odborníkov a vyššej úrovne informovanosti obyvateľstva. Súčasná situácia predstavuje aj ohrozenia v súvislosti s nedostatočnou odbornosťou a informovanosťou, nedostatočným tempom inovácií a tvorbou rozvojových projektov.

Prostredníctvom diverzifikácie do nepoľnohospodárskych činností, rozvoja mikropodnikov, podpory cestovného ruchu, služieb môže byť zvrátený negatívny trend ekonomického a sociálneho úpadku a vysídľovania, ktorému čelia mnohé vidiecke oblasti tak Európe ako i na Slovensku. Úspešná implementácia vzdelávacích aktivít vyžaduje silné motivačné stratégie v tradičných a nových zručnostiach pre ekonomických aktérov vo vidieckych oblastiach.

Rozvoj vzdelávacích aktivít a kvalifikácie vidieckeho obyvateľstva vytvára predpoklad pre rozvojové investície vo vidieckych regiónoch a diverzifikáciu vidieckej ekonomiky do všetkých oblastí. Multifunkčné vzdelávanie a informovanie subjektov pôsobí komplementárne s ekonomickým rastom, zlepšením sociálnych podmienok a kvality života obyvateľov vidieckych oblastí.

Toto opatrenie podporuje efektívne vykonávanie ostatných opatrení programu v osi 3, ako sú diverzifikácia na nepoľnohospodárske činnosti, maximalizuje hodnotu finančných investícií. Synergicky nadväzuje na opatrenie Vzdelávanie a informačné aktivity z osi 1 a rozširuje priestor pre podnikateľské subjekty na vidieku.

Ciele opatrenia:

- skvalitniť a podporiť ľudský potenciál ako základnú podmienku pre zlepšenie kvality života na vidieku.
- Podporiť vzdelanie a informovanie potrebné pre diverzifikáciu lokálnej ekonomiky a zabezpečenie miestnych služieb

Špecifické ciele:

- Vytvoriť predpoklady pre dosiahnutie čo najväčšieho prínosu a pridanej hodnoty v rámci relevantných opatrení programu.
- Poskytnúť potrebné vedomosti, zručnosti a informácie pre:
 - zlepšenie komunikácie a propagácie vo vidieckom priestore
 - poradenstvo v oblasti celoživotného vzdelávania
 - využívanie informačných a komunikačných technológií
 - vidiecku ekonomiku, ktorá môže využiť dopyt po cestovnom ruchu a rekreácii
 - trvalú udržateľnosť životného prostredia, tradičné vidiecke postupy, remeslá a kvalitné lokálne výrobky,
 - manažment podnikov, ktoré svoju činnosť diverzifikujú do nepoľnohospodárskych oblastí,
 - realizáciu zámerov obcí v záujme svojho rozvoja s cieľom zatraktívnenia vidieckeho priestoru a zvýšenia kvality života na vidieku
 - zástupcov obcí v rámci aktivít zameraných na trvaloudržateľnosť a renováciu kultúrnej, prírodnej krajiny a rozvoj obcí
 - vznik medzisektorových partnerstiev, PPP a záujmových združení.

Rozsah a činnosti (vrátane tematického zamerania):

Cieľom podpory sú vzdelávacie projekty zamerané na získavanie, prehĺbovanie, inovácie vedomostí, zručností a šírenie informácií o jednotlivých opatreniach osi 3 podľa EAFRD. Oprávnené sú všetky vzdelávacie a informačné aktivity, ktoré súvisia s cieľmi opatrenia:

1. všetky formy ďalšieho vzdelávania, ktorých zameranie je v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ.

Vzdelávacie aktivity určené pre podnikateľské subjekty a subjekty verejnej správy (obce, mestá a ich združenia a občianske združenia) - tematicky zamerané najmä na:

- ekonomiku podnikateľského subjektu (napr. legislatíva, riadenie ekonomicky životaschopného podniku, podnikateľský plán, diverzifikácia činností, spolupráca a rozvoj podnikov);
- zavádzanie nových metód a nástrojov práce a riadenia vo vidieckom priestore;
- manažment kvality;
- inovácie vo vidieckych oblastiach, zavádzanie informačných technológií, internetizácia;
- ochranu životného prostredia (environmentálne vhodné technológie, alternatívne zdroje energie, separovaný zber, využívanie biomasy, ochrana, tvorba a manažment krajiny, cieľová kvalita vidieckej krajiny a pod.);
- obnovu a rozvoj vidieka.

2. nasledovné formy informačných aktivít:

- tvorba nových vzdelávacích programov
- tvorba analýz vzdelávacích potrieb
- krátkodobé (jednodňové) kurzy, školenia, tréningy
- konferencie a semináre
- televízne a rozhlasové kampane (ako sú propagačné aktivity, besedy, talk shows)
- výmenné informačné stáže a návštevy
- putovné aktivity k cieľovým skupinám
- ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, trvalý informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie

Uprednostňujú sa kombinácie uvedených foriem.

Forma a výška pomoci

Forma pomoci:	priamy nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie, zálohové platby
Typ investície:	nezisková

Intenzita pomoci:

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených nákladov:

- 100% v oblastiach cieľa Konvergencia (75% EÚ a 25% SR);
- 100% v ostatných oblastiach (50% EÚ a 50% SR).

Výška oprávnených nákladov na jeden projekt: minimálne 3 tis. €, maximálne 50 tis. €.

Konečný prijímateľ finančnej pomoci (oprávnený žiadateľ):

Oprávneným žiadateľom sú subjekty – inštitúcie, pôsobiace v oblasti vedy, výskumu a ďalšieho vzdelávania, ak v predmete svojej činnosti majú vzdelávacie aktivity alebo poskytovanie informačných aktivít (štátne, príspevkové, rozpočtové organizácie, verejno-prospešné, neziskové organizácie, občianske a záujmové združenia, profesijné komory).

Konečný prijímateľ nefinančnej pomoci:

Podnikateľské subjekty a subjekty verejnej správy (obce, mestá a ich združenia), ktoré pôsobia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3.

Demarkačná línia s ostatnými operačnými programami:

Európsky sociálny fond nadväzuje na EAFRD v rovine zvyšovania kompetencií a zručností obyvateľstva všeobecne. Operačné programy Vzdelávanie, Zamestnanosť a Informatizácia spoločnosti synergicky dopĺňajú špecifického prijímateľa pomoci na vidieku.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Druh ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007-2013
Výstup	Počet hospodárskych subjektov (účastníkov) zúčastnených na vzdelávacích aktivitách	3 000
	Počet vzdelávacích dní na jedného účastníka	3
Výsledok	Počet absolventov, ktorí úspešne ukončili vzdelávaciu aktivitu	2 800

PRIORITA: OBNOVA A ROZVOJ OBCÍ**5.3.3.4. OPATRENIE: OBNOVA A ROZVOJ OBCÍ****Kód opatrenia:**

322 Obnova a rozvoj dedín

Právny základ:

- články 52 bod (b) (ii) nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005;
- bod 5.3.3.2.2. prílohy II nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006.

Odôvodnenie podpory:

Silné stránky SWOT analýzy deklarujú existenciu rozvinutých sídiel, existenciu kultúrno-historických pamiatok, rozvinutý folklór a miestnu kultúru, hustotu malých a stredných sídiel so zachovanými prvkami národnej, regionálnej a ľudovej kultúry. Príležitosti SWOT analýzy avizujú zvyšovanie návštevníkov vidieckych regiónov, aktivizáciu miestneho obyvateľstva a vytváranie nových pracovných príležitostí.

SWOT analýza upozorňuje na nasledovné slabé stránky a ohrozenia:

- nedostatočná technická infraštruktúra väčšiny vidieckych sídiel,
- sociálna izolácia vidieka,
- nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky,
- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra pre podnikanie na vidieku.

Analýza potvrdzuje, že vidiecke oblasti majú nedostatočne rozvinutú resp. v nevyhovujúcom stave technickú infraštruktúru. Do vlastníctva obcí patria napr. cestné komunikácie 4. triedy (miestne cesty), ktoré sú v zlom technickom stave, čo potvrdzuje i štruktúra projektov obcí, ktoré predložili v rámci predvstupového nástroja SAPARD. Zo 150 schválených projektov bolo 111 zameraných na rekonštrukcie miestnych ciest. Z údajov Združenia miest a obcí Slovenska predstavovali v roku 2004 výdavky obcí na technickú infraštruktúru 12,23 mld. Sk (17,7% z celkových výdavkov). Táto čiastka však pokryla cca len 45% skutočných potrieb infraštruktúrnych investícií obcí takže ročný deficit finančných prostriedkov predstavuje 14,95 mld. Sk. Nedostačujúca infraštruktúra následne spôsobuje zhoršenie podmienok pre rozvoj vidieckej ekonomiky a jej konkurencieschopnosti a obmedzuje obce z hľadiska prístupu do nich. Nerozvinutá infraštruktúra má za dôsledok i znížený počet návštevníkov vidieka čo obmedzuje podmienky pre rozvoj turistického ruchu, ďalších oblastí vidieckej ekonomiky viazanej za cestovný ruch a diverzifikácie poľnohospodárskych činností. Tento nepriaznivý vývoj zamedzuje vytváraniu nových pracovných príležitostí na vidieku, možnosti získania dodatočných príjmov a tým stabilizáciu obyvateľov vo vidieckych oblastiach. Toto spôsobuje nežiaducu migráciu najmä mladých ľudí do mestských centier a následne vyľudňovanie vidieckych oblastí. Taktiež zabezpečenie prístupu k internetu môže zlepšiť štandardné životné a sociálne podmienky života na vidieku, čo môže pozitívne ovplyvniť stabilizáciu obyvateľstva vo vidieckom priestore.

Predmetné opatrenie nebolo v skrátenom programovacom období 2004 – 2006 implementované prostredníctvom Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“, ale v rámci Operačného programu „Základná infraštruktúra“. Celkove bolo predložených 1 128 projektov v objeme požiadaviek na verejné zdroje 222,4 mil. €. Alokácia finančných prostriedkov predstavovala 35,6 mil. €. K 31.12.2005 bolo schválených 276 projektov v celkovom objeme podpory z verejných zdrojov 22,1 mil. €. Prevažná časť žiadostí bola smerovaná do rekonštrukcie miestnych ciest v správe obcí.

Ciele opatrenia:Hlavný cieľ:

- zlepšenie základných služieb a rozvoj investícií a tým zabezpečenie vyššej atraktivity vidieckych oblastí.

Špecifické ciele:

- bezpečnejší a lepší prístup do vidieckych oblastí,
- zlepšenie stavu vodovodných a kanalizačných systémov,
- zvýšenie počtu obcí, ktoré majú vypracovaný plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja,
- zvýšenie atraktivity oblastí pre návštevníkov vidieka (cyklotrasy, náučné chodníky a pod.),
- poskytovanie lepších priestorov pre podnikateľské dielne remeselných výrobcov a umelcov na vidieku,
- rekonštrukciou a modernizáciou obecných budov vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb (knížnice, priestory pre spolkovú činnosť, priestory pre prácu s internetom, vzdelávacie aktivity a pod.),
- rekonštrukciou verejných priestranstiev zlepšiť životné podmienky vidieckeho obyvateľstva (tržnice, amfiteátre, autobusové zastávky, športové ihriská a pod.).

Rozvoj v oblasti obnovy infraštruktúry a ďalších investičných akcií v obciach vytvorí nové pracovné príležitosti, stabilizuje obyvateľstvo vo vidieckom priestore, zlepši životné podmienky na vidieku a zabezpečí prílev návštevníkov, čo pozitívne ovplyvní rozvoj ďalších sektorov vidieckej ekonomiky.

Rozsah a činnosti:

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- príprava programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí,
- rekonštrukcia a modernizácia vodovodov a kanalizácie,
- zriaďovanie, rekonštrukcia a modernizácia remeselných dvorov podporujúcich oživenie tradičných remesiel, produkcie tradičných vidieckych produktov a zamestnanosti,
- rekonštrukcia a modernizácia miestnych ciest, lávok, mostov,
- rekonštrukcia a modernizácia chodníkov, verejného osvetlenia, rekreačných zón, verejných priestranstiev a parkov,
- rekonštrukcia a modernizácia verejných objektov (školy, škôlky a pod.),
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia cyklotrás, náučných chodníkov, detských a športových ihrísk, tržníc, amfiteátrov, autobusových zastávok a pod.,
- rekonštrukcia a modernizácia stavieb a objektov historického, kultúrneho a spoločenského významu vrátane ich okolia (okrem lokalít UNESCO).

Typ podporených aktivít:

- Rekonštrukcia a modernizácia miestnej technickej infraštruktúry,
- Rekonštrukcia a modernizácia verejných objektov, stavieb a objektov historického, kultúrneho a spoločenského významu,
- Príprava programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí,
- Investície do oživovania tradičných remesiel, vidieckych produktov a zamestnanosti,
- Investície do objektov podporujúcich voľnočasové aktivity.

Oprávnené náklady:

1. Investície do dlhodobého hmotného majetku,
2. Investície do dlhodobého nehmotného majetku,
3. Náklady na vypracovanie projektovej dokumentácie a získanie patentov a licencií do výšky 5% z celkových oprávnených nákladov,
4. Náklady na služby súvisiace s vypracovaním programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ):

Obce nezaradené do pólov rastu s výnimkou dohodnutého počtu obcí zahŕňajúcich rómske osídlenia, ktoré budú riešené v rámci Regionálneho operačného programu.

Výška podpory:

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených nákladov:

- **100%** (75% EÚ, 25% SR).

Výška oprávnených nákladov na jeden projekt: min. 2 500 €, max. 1 mil. €.

Druh podpory:

Druh pomoci:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková
Oblasť podpory:	oblasti cieľa Konvergenca

Demarkačné línie a kritéria s ostatnými finančnými nástrojmi EÚ:

Podporou obcí nezaradených do pólov rastu je zabezpečené, že podpora z fondov EAFRD a ERDF sa nebude prekrývať.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007-2013
Výstup	Počet podporených obcí	357
	Celkový objem investícií	178,49 mil. €
Výsledok	Populácia na vidieku profitujúca zo zlepšených služieb	285 600 obyvateľov
	Rast používania internetu na vidieku	42 800 obyvateľov
Dosah	Čistá pridaná hodnota vyjadrená v parite kúpnej sily	
	Vytvorené pracovné miesta na plný úväzok	170

PRIORITA: VYTVÁRANIE MIESTNYCH PARTNERSTIEV**5.3.3.5. OPATRENIE: ZÍSKAVANIE ZRUČNOSTÍ, OŽIVOVANIE A VYKONÁVANIE STRATÉGIÍ MIESTNEHO ROZVOJA****Kód opatrenia:**

341 získavanie zručností, ožiovovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja.

Právny základ:

- bod d) článku 52, článok 59 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005;
- bod 5.3.3.4. prílohy II nariadenia Komisie (ES) č. 1974/2006.

Odôvodnenie podpory:

Vytvorenie stratégií miestneho rozvoja predstavuje základný predpoklad pre miestne akčné skupiny na čerpanie podpory z fondu EAFRD, osi Leader. Miestna akčná skupina, žiadajúca o pridelenie prostriedkov z fondu EAFRD, musí Riadiacemu orgánu pre Program rozvoja vidieka (RO) predložiť vypracovanú stratégiu rozvoja svojho mikroregiónu, na ktorom operuje. Stratégia musí obsahovať všetky náležitosti zadané relevantnými nariadeniami Európskej komisie, ako aj dokumentami (smernicami) vydanými Ministerstvom pôdohospodárstva SR.

Nakoľko prístup Leader nebol v programovacom období 2004 – 2006 v Slovenskej republike implementovaný, je potrebné vo vidieckych oblastiach zabezpečiť budovanie schopností miestnych komunít k vytváraniu partnerstiev a nadobudnutie potrebných zručností. Medzi prípravu na implementovanie prístupu zdola nahor patrí vypracovanie štúdií a stratégií 11 mikroregiónov financovaných z technickej pomoci programu SAPARD, ktoré dali príležitosť relevantným miestnym aktérom nadobudnúť skúsenosti v tejto oblasti a zároveň poukázali na skutočnosť, že vo vidieckom priestore SR existujú aktívne mikroregióny, čo vytvára predpoklad na úspešné implementovanie prístupu zdola nahor a zároveň predstavuje silnú stránku, na ktorú sa dá nadviazať.

Silné stránky v rámci SWOZ analýzy poukazujú na skúsenosti z pilotných projektov troch mikroregiónov podporených v rámci predvstupového nástroja SAPARD a aktívne mikroregióny v SR. Zo SWOT analýzy však takisto vyplynulo, že medzi slabé stránky v rámci sociálnej situácie v SR patrí mimo iné aj nekonceptnosť a nekoordinovanosť rozvojových aktivít a investičnej činnosti z miestnych zdrojov vo všeobecnosti; málo rozvinuté kapacity ľudských zdrojov a manažmentu pre plánovanie rozvoja zdola nahor a nízke zapájanie sa občanov do rozhodovacieho procesu. Medzi príležitosti radíme zvýšenie potenciálu vidieckej society pre tvorbu partnerstiev a aktivizáciu miestneho obyvateľstva do rozhodovacieho procesu. Ohrozenia vyplývajú z nekoordinovaného postupu partnerov na miestnej úrovni, nekomplexnosti rozvojových projektov a nízkeho záujmu o veci verejné.

V rámci tohto opatrenia sa preto podporuje vyškolenie vedúcich pracovníkov v danom mikroregióne o spôsobe vypracovania stratégie, aby bola schopná žiadať o podporu z fondu pre rozvoj vidieka, ale takisto zahŕňala všetky oblasti rozvoja svojho regiónu koordinovaným a koncepčným spôsobom. Stratégia bude odrážať takisto potreby obyvateľov na danom území. Dôležitým prvkom pre jej vypracovanie je zároveň poznať kapacity daného mikroregiónu (audit zdrojov), jeho silné a slabé stránky, ako aj potenciál rozvoja. Opatrenie preto podporuje aj štúdie dotknutej oblasti (mikroregiónu) vrátane analýz územia a odporúčaní pre jeho rozvoj. V rámci opatrenia je možné žiadať podporu na činnosti zamerané na propagáciu danej oblasti a rozvíjanie kapacity ľudských zdrojov, s cieľom

zabezpečiť efektívnu implementáciu vypracovanej stratégie prostredníctvom jednotlivých projektov.

Prístup zdola nahor je jednou z efektívnych možností zapojenia sa miestnych obyvateľov na vidieku do rozhodovacieho procesu. Na to je však potrebné poznať možnosti daného územia, a zaktivizovať miestne obyvateľstvo a jeho zapájanie sa do procesov rozhodovania. Cieľom opatrenia je tak pripraviť miestne partnerstvá na uchádzanie sa o podporu z prístupu Leader, vybudovať svoje kapacity, informovať o prístupe zdola nahor, zanalyzovať potreby svojho územia pri vytváraní jeho stratégie rozvoja a tak prispieť k vytvoreniu predpokladu na zlepšenie kvality života na vidieku v Slovenskej republike.

Ciele opatrenia sú prepojené s opatreniami Obnova a rozvoj obcí a verejných služieb, Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, Podpora činností v oblasti cestovného ruchu, Vzdelávanie a informovanie, a Osou Leader.

Hlavný cieľ:

Zlepšiť ekonomické príležitosti a sociálne podmienky vidieckeho obyvateľstva a tak zabezpečiť jeho stabilizáciu vo vidieckych oblastiach.

Špecifické ciele:

- Vytvoriť predpoklady pre efektívnu implementáciu stratégií miestneho rozvoja
- Posilnenie kapacít pre prípravu miestnych stratégií (vyškolenie pracovníkov)
- Zvýšiť informovanosť širokej verejnosti o možnostiach podpory z prístupu Leader
- Zvýšiť informovanosť o danom mikroregióne a potenciály jeho rozvoja.
- Zlepšenie kvality života vo vidieckych oblastiach

Rozsah a činnosti:

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

1. štúdie o dotknutej oblasti (vypracovanie podkladov, vlastnej štúdie, analýzy, odporúčania)
2. opatrenia na poskytovanie informácií o oblasti a stratégií miestneho rozvoja (tlač a distribúcia stratégií, informačné letáky o danej oblasti žiadajúcej o podporu z fondu EAFRD)
3. vzdelávanie zamestnancov verejno–súkromných partnerstiev, ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie miestneho rozvoja
4. propagačné podujatia a vzdelávanie vedúcich pracovníkov verejno–súkromných partnerstiev, súvisiace s prípravou na prístup Leader (účasť na seminároch, školeniach).

Druh a výška pomoci:

Druh pomoci:	nenávratný finančný príspevok
Spôsob financovania:	plné financovanie
Typ investície:	nezisková

Intenzita pomoci:

Maximálna výška pomoci z celkových oprávnených nákladov:

- **100%** (75% EÚ a 25% SR) pre oblasti cieľa Konvergencia.
- **100%** (50% EÚ a 50% SR) pre ostatné oblasti.

Výška oprávnených nákladov na jeden projekt:

- min. 2000 € a maximum 30 000 €,
- pri študijných pobytoch v zahraničí min. 1 500 € a maximum 3000 €.

Konečný prijímateľ (oprávnený žiadateľ):

Partnerstvo verejného a súkromného sektora zastúpené nasledovnými subjektmi: Občianske združenie – v zmysle zákona SR o združení občanov č. 83/1990, nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby – zákon SR č. 213/1997, záujmové združenie právnických osôb – zákon SR č. 47/1992, § 20f - § 20j, obce a súkromný sektor.

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Cieľ 2007-2013
Výstup	Počet získaných schopností a usporiadaných akcií	140
	Počet účastníkov na akciách	4200
	Počet podporených verejno súkromných partnerstiev	80
Výsledok	Počet účastníkov, ktorí úspešne dokončili vzdelávaciu aktivitu	100/ročne